

СЎЗ САЊАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ

8 ЖИЛД, 3 СОН

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА

ТОМ 8, НОМЕР 3

INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

VOLUME 8, ISSUE 3

СЎЗ САНЪАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА | INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

№3 (2025) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9297-2025-3>

Бош муҳаррир:
Тўхтасинов Илҳом
п.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Бош муҳаррир ўринбосари:

Главный редактор:
Тухтасинов Илхом
д.п.н., профессор (Узбекистан)

Заместитель главного редактора:

Editor in Chief:
Tuhtasinov Ilhom
DSc. Professor (Uzbekistan)

Deputy Chief Editor

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ

Назаров Бахтиёр
академик. (Ўзбекистон)

Якуб Умарўғли
ф.ф.д., профессор (Туркия)

Алмаз Улви Биннатова
ф.ф.д., профессор (Озарбайжон)

Бокиева Гуландом
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Миннуллин Ким
ф.ф.д., профессор (Татаристон)

Махмудов Низомиддин
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Керимов Исмаил
ф.ф.д., профессор (Россия)

Жўраев Маматкул
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Куренов Рахиммамед
к.ф.н. (Туркменистон)

Кристофер Жеймс Форт
Мичиган университети (АҚШ)

Умархўжаев Мухтор
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Мирзаев Ибодулло
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Болтабоев Ҳамидулла
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Дўстмухаммедов Хуршид
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Лиходзиевский А.С.
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Сиддиқова Ирода
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Шиукашвили Тамар
ф.ф.д. (Грузия)

Туробов Бекпулат
масбул котиб, PhD, доцент
(Ўзбекистон)

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Назаров Бахтиёр
академик. (Узбекистан)

Якуб Умар оғли
д.ф.н., профессор (Туркия)

Алмаз Улви Биннатова
д.ф.н., профессор (Азербайджан)

Бакиева Гуландом
д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Миннуллин Ким
д.ф.н., профессор (Татарстан)

Махмудов Низомиддин
д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Керимов Исмаил
д.ф.н., профессор (Россия)

Джураев Маматкул
д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Куренов Рахыммамед
к.ф.н. (Туркменистан)

Кристофер Джеймс Форт
Университет Мичигана (США)

Умархаджаев Мухтар
д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Мирзаев Ибодулло
д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Балтабаев Хамидулла
д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Дустмухаммедов Хуршид
д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Лиходзиевский А.С.
д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Сиддикова Ирода
д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Шиукашвили Тамар
д.ф.н. (Грузия)

Туробов Бекпулат
отв. секретарь, PhD, доцент
(Узбекистан)

EDITORIAL BOARD

Bakhtiyor Nazarov
academician. (Uzbekistan)

Yakub Umarogli
Doc. of philol. scien., prof. (Turkey)

Almaz Ulvi Binnatova
Doc. of philol. scien., prof. (Azerbaijan)

Bakieva Gulandom
Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Minnulin Kim
Doc. of philol. scien., prof. (Tatarstan)

Mahmudov Nizomiddin
Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Kerimov Ismail
Doc. of philol. scien., prof. (Russia)

Juraev Mamatkul
Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Kurenov Rakhimmamed
Ph.D. Ass. Prof. (Turkmenistan)

Christopher James Fort
University of Michigan (USA)

Umarkhodjaev Mukhtar
Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Mirzaev Ibodulla
Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Boltaboev Hamidulla
Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Dustmuhammedov Khurshid
Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Lixodzievsky A.S.
Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Siddiqova Iroda
Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Shiukashvili Tamar
Doc. of philol. scien. (Georgia)

Turobov Bekpulat
PhD Ass. prof. Senior Secretary
(Uzbekistan)

PageMaker | Верстка | Саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; E-mail: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; E-mail: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

1. Nurmatova Zarifa Abdiraup qizi IKKI TILDA MULOQOT QILADIGAN BOLALARNING NUTQIGA XOS XUSUSIYATLAR.....	5
2. O‘tamuradova Malohat ALISHER NAVOIY MEROSI NURBOY JABBOROV TADQIQOTLARIDA.....	9
3. Петросьянц Эрнст Ашотович ОККАЗИОНАЛИЗМЫ, МОТИВИРОВАННЫЕ ИМЕНАМИ СОБСТВЕННЫМИ ПОЛИТИКОВ В АНГЛОЯЗЫЧНОМ МЕДИАДИСКУРСЕ.....	13
4. Jo‘raqulova Mushtariy Abdumalik qizi O‘ZBEK VA INGLIZ TILLARIDA SPORT TERMINLARINING YASALISH PARALLELIGI TADQIQI.....	23
5. Gulamova Malika Yakubovna O‘ZBEK VA ITALYAN TILLARIDA NUTQIY STRATEGIYALAR VA UNDAH USULLARI.....	27
6. Achilova Ozoda Farxodovna YAPON TILIDAGI MAQOLLARNI O‘ZBEK TILIDA MUQOBILLASHTIRISHDA TAYANILADIGAN OMILLAR.....	32
7. Nematillayevna Zubaydova PROBLEMS RELATED TO THE COMPARATIVE ANALYSIS OF LANGUAGES IN THE DEVELOPMENT OF LINGUISTICS.....	36
8. Насруллаева Тозагуль Сухробовна ПРАГМАТИЧЕСКИЕ И ЭТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПЕРЕВОДА В РОМАНЕ ТЕОДОРА ДРАЙЗЕРА «ФИНАНСИСТ».....	39
9. Mo‘minova Ma’suma G‘olib qizi SUV LEKSEMASI TAHLILIGA OID QIYOSIY-TARIXIY, SISTEM-STRUKTUR YO‘NALISHDAGI TADQIQOTLAR.....	43
10. Xamrayeva Zebiniso Xaydarovna MURAKKAB SINTAKTIK TUZILMALARNING IYERARXIK VA FUNKSIONAL TIZIM DOIRASIDAGI DERIVATSION VA SEMANTIK TAHLILI.....	53
11. Malika Solieva PHONOLOGY AND CULTURE: LINGUISTIC ASPECTS OF INTERACTION.....	58
12. Kodirova Shaxnoza Abduraxmonovna “MIMIKA, JEST VA BOSH HARAKATLARI KABI NOVERBAL MULOQOTNING QIYOSIY, LINGVOMADANIY TAHLILI.” (YAPONIYA, O‘ZBEKISTON VA BOSHQA MAMLAKATLAR MISOLIDA)...	61
13. Shamuradova Naima Muxtarovna DISCOURSIIVE AND PRAGMATIC FEATURES OF PROVERBS EXPRESSING VERBAL POLITENESS IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES.....	66
14. Ziyadullayev Abubakir Ibodulla o‘g‘li STENDAL IJODIDA ROMANTIZM VA REALIZMNING TA‘SIRI (“Qizil va qora” hamda “Parma monastiri” asarlari misolida).....	70
15. Tashkulova Zarnigor “SHARQ” KONSEPTINI S.MOEM ISHLARIDA REPREZENTATSIYASI XUSUSIYATLARI VA AHAMIYATI..	74
16. Jo‘raqulova Mushtariy O‘ZBEK TILI PARALLEL KORPUSINING LINGVISTIK TA‘MINOTI.....	79
17. Davlatova Hulkaroy Uktamovna TILSHUNOSLIKDA GENDER TUSHUNCHASINING TADQIQI: BOLALAR NUTQI MISOLIDA.....	84

18. Зулфанова Нигина Нуритдиновна СТРУКТУРА ФРЕЙМА «ТВОРЧЕСТВО» ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО РОМАНА «А.МЁРДОК «THE BLACK PRINCE».....	93
19. Turakulova Sitora Fazlidinovna JANUBIY KOREYALIK YOZUVCHI KON JIYONNING “BIZNING BAXTLI DAMLARIMIZ” ROMANIDAGI OBRAZLAR RUHIYATI TASVIRI.....	98
20. Nurimbetova Dilnaz Yeshmuratovna "MILLIY TAOM" REALIYALARI VA ULARNING TARIXIY KONTEKSTI.....	104
21. Erkinova Ruxshona O‘tkirovna, Kurbonova Gulnoza Irkinovna YAPON VA JAHON ILMIY-FANTASTIKA (SF) ADABIYOTI QIYOSIY TAHLILI.....	109
22. Qayimova Maftuna Tursunovna OILAVIY MUHITDA QIZLARING EMOTSIONAL INTELLEKTINI RIVOJLANTIRISH: IJTIMOIIY PEDAGOGIK YONDASHUV (O‘ZBEKISTONDA).....	114
23. Хасанова Мавлюда Батыралиевна ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ГОСУДАРСТВЕННОГО ДИСКУРСА СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	117
24. Iskandarova Aybibi Raximbayevna “QIYOMAT” ROMANIDAGI FRAZEMALARNING XOSLANISHIGA DOIR AYRIM MULOHAZALAR.....	125
25. Barno Abdusattarovna Mirsharipova PAK VANSO ASARLARINING RUS TILIGA TARJIMALARIGA DOIR.....	134
26. Muslimova Shahnoza Sunnatovna YOM SANSOP HIKOYALARIDA HAYOT VA O‘LIMNING YANGI IFODASI.....	139
27. Anorqulov Sanjar Iskandarovich TILSHUNOSLIKDA TOPONIMIK KONSEPT VA UNING ASOSIY XARAKTERISTIKALARI.....	144
28. Karimboyeva Charos Ikrom qizi SIROJIDDIN SAYYID VA BAXTIYOR GENJEMUROD SHE‘RIYATIDA TUSH OBRAZI.....	148
29. Mirvaliyeva Dildora Anvarovna DAVLAT TILIDAGI AXBOROT USLUBI MATNLARINING ELEKTRON TA‘MINOTI .HUJATCHILIKDA IMLO VA TINISH BELGILARI.....	153
30. Abduraxmonova Nilufar Zaynobiddin qizi, Abdullayeva Nasima Murodullayevna O‘ZBEK TILI ELEKTRON KORPUSI UCHUN DIALEKTAL SUBKORPUSINI YARATISH MASALALARI.....	157
31. Mirsanov G‘aybullo Qulmurodovich ASPEKTUAL SEMANTIKANING KOGNITIV MAZMUNI.....	166
32. Shamaxmudova Aziza Furkatovna MILLIY XARAKTER VA XUSHMUOMALILIK: ISPAN TIL SOHIBLARI TAFAKKURIDA HURMAT TAMOIYILLARI.....	170
33. Said-Axmedova Shoxista Nuritdinovna AGENTIV SINTAKSEMALARINING NAZARIY ASOSLARI.....	176

Nurimbetova Dilnaz Yeshmuratovna

“Alfraganus University” nodavlat oliy ta’lim muassasasi

Filologiya fakulteti magistranti

Ilmiy rahbar: Hulkar Turdiyeva, PhD, dotsent

"MILLIY TAOM" REALIYALARI VA ULARNING TARIXIY KONTEKSTI

 <https://doi.org/10.5281/zenodo.18734062>

ANNOTATSIYA

O'zbek milliy taomlari nafaqat xalqning gastronomik an'analari, balki uning tarixiy, madaniy va lingvistik merosining ajralmas qismidir. Ushbu maqola, "milliy taom" realiyalarini o'rganib chiqish va ularning tarixiy kontekstini tahlil qilishni maqsad qiladi. Milliy taomlar o'zining tayyorlanish usullari, tarkibi va iste'mol qilish urf-odatlarini bilan o'z xalqining turmush tarzini, qadriyatlarini va tarixiy tajribalarini aks ettiradi. Maqolada regional lingvokulturologik tahlil orqali, o'zbek milliy taomlarining turli hududlardagi farqlari, ularning nomlari va tayyorlanish usullari o'rtasidagi aloqalar ham o'rganiladi. Buning yordamida, o'zbek oshxonasining boy va xilma-xil merosi va uning dunyo miqyosidagi o'rnini haqida batafsil ma'lumot beriladi.

Kalit so'zlar: milliy taomlar, o'zbek oshxonasi, tarixiy kontekst, regional farqlar, lingvokulturologiya, madaniy meros, gastronomiya.

Nurimbetova Dilnaz Yeshmuratovna

“Alfraganus University” Non-State Higher Educational Institution

Faculty of Philology, Master’s Degree Student

Scientific Supervisor: Hulkar Turdiyeva, PhD, Associate Professor

REALITIES OF NATIONAL CUISINE AND THEIR HISTORICAL CONTEXT

ANNOTATION

Uzbek national dishes are not only a reflection of the nation's gastronomic traditions but also an integral part of its historical, cultural, and linguistic heritage. This article aims to study the realities of "national dishes" and analyze their historical context. National dishes, through their preparation methods, ingredients, and consumption customs, reflect the lifestyle, values, and historical experiences of their people. The article, through regional linguocultural analysis, also explores the differences in Uzbek national dishes across various regions, the relationships between their names and preparation methods. This helps to provide detailed information about the rich and diverse heritage of Uzbek cuisine and its place in the global culinary landscape.

Keywords: national dishes, Uzbek cuisine, historical context, regional differences, linguoculturology, cultural heritage, gastronomy.

Нуриббетова Дилназ Ешмуратовна

Негосударственное высшее учебное заведение «Alfraganus University» Филологический факультет, магистрант
Научный руководитель: Хулкар Турдиева, PhD, доцент

РЕАЛИЙ НАЦИОНАЛЬНОЙ КУХНИ И ИХ ИСТОРИЧЕСКИЙ КОНТЕКСТ

АННОТАЦИЯ

Узбекские национальные блюда являются не только отражением гастрономических традиций народа, но и неотъемлемой частью его исторического, культурного и лингвистического наследия. Данная статья направлена на изучение реалий понятия «национальное блюдо» и анализ их исторического контекста. Национальные блюда через способы приготовления, состав и обычаи потребления отражают образ жизни, ценности и исторический опыт своего народа. В статье посредством регионального лингвокультурологического анализа также рассматриваются различия узбекских национальных блюд в разных регионах, взаимосвязь их названий и способов приготовления. Это позволяет подробно раскрыть богатое и разнообразное наследие узбекской кухни и её место в мировом гастрономическом пространстве.

Ключевые слова: национальные блюда, узбекская кухня, исторический контекст, региональные различия, лингвокультурология, культурное наследие, гастрономия.

Dunyoda milliy taomlar konteksti har bir davrda madaniyatning muayyan xususiyatini ochib beruvchi aspektlaridan hisoblanib kelgan. Millatning geografik joylashuvi, qadriyatlarini, asosiy yetishtiriladigan o'simliklari, chorva mollari turlari ularning oziq-ovqatini belgilab berishi tabiiy. Masalan, Janubiy Osiyo, Uzoq Sharq hamda Yaqin Sharqda insonlar hayotini guruchsiz tasavvur qilolmasa, O'rta Osiyo va G'arb davlatlarida non asosiy yordamchi yegulik sanaladi. Taom tanlovida iqlim ham katta rol o'ynashini soga mutahassislar ham ta'kidlaydi. Shirin, nordon, achchiq, ziravorli, sho'r, taxir kabi ta'mlar qaysidir millatning sevimli ta'mi bo'lishi ham uning organizmi o'zi yasab turgan tabiat ne'matlariga moslashishini belgilab beradi. Biz quyida ingliz, o'zbek hamda rus xalqlari nutqida "milliy taom" realiyalarini tarixini o'rganib, chog'ishtirma metodda tahlil qilamiz.

Ingliz xalqi milliy taomlari. Yozma manbalarining guvohlik berishicha, ingliz milliy taomlarining aksariyati o'rta asrlar va keyingi davrlar tarixida shakllangan. Bunda ijtimoiy tuzumning o'zgarishi, ilmiy rivojlanish, yangi gastronomik ta'sirlar hamda xalqaro savdo aloqalari ingliz taomlarining shakllanishi hissa qo'shgan¹. Inglizlarning milliy taomlari ularning ijtimoiy hayoti, sinfiy tizimi va urf-odatlariga ham chuqur ta'sir ko'rsatgan. O'rta asrlar va Renessans davrida inglizlar katta go'sht va sut mahsulotlariga tayanib, G'arbiy Yevropadan olib kelingan turli xil ziravorlar, shakar va boshqa ta'mlar ingliz gastronomiyasini boyigani haqida tadqiqotlarda yoritiladi². Shuningdek, Angliya o'zining "roast beef" (qovurilgan go'sht) kabi taomlari bilan ajralib turgan. Industrial inqilob davrida, 19-asrda inglizlarda ishchi sinfining ehtiyojlariga mos keladigan tez tayyorlanadigan taomlar, masalan, "fish and chips" kabi taomlar keng tarqalgan³. Fish and chips, inglizlarning mehnatkash sinfi ramzi bo'lib ham anglashiladi.

Ingliz tilidagi milliy taom realiyalari va ularning semantik talqini. Ingliz tilidagi milliy taomlar nafaqat oziq-ovqat, balki ularga qo'shilgan tarixiy va madaniy ma'nolarni ham o'z ichiga oladi. Har bir taomning o'ziga xos semantik ma'nosi bor, va bu ma'no tildagi ifodalarda, jumladan, idish nomlarida va taomlarni ta'riflovchi iboralarda namoyon bo'ladi. Quyida ayrim misollarni⁴ tahlilga tortamiz: Fish and Chips: Bu taom inglizlarning mehnatkash sinfi va ishchilari bilan bog'liq. Fish and chips nafaqat tez ovqat, balki ingliz jamiyatining pastki sinfini ifodalovchi belgi sifatida shakllangan. Uning nomidagi "chips" (kartoshka bo'laklari) va "fish" (baliq) ingliz xalqining oddiy va ko'chma ovqatlar bilan bog'liqligini ko'rsatadi. Sunday Roast: Sunday roast inglizlarning oilaviy an'alarini va yakshanba kuni birga vaqt o'tkazish madaniyatini aks ettiradi. Bu taom asosan qovurilgan go'sht (masalan, qovurilgan mol go'shti) va boshqa garnirlar bilan tayyorlanadi. "Sunday roast"ni tayyorlash, oilaning birga vaqt o'tkazishini va birgalikda ovqatlanishni simbolizatsiya qiladi. Bu

ingliz madaniyatidagi yakshanba kunining ahamiyatini ta'kidlaydi. Full English Breakfast: Bu inglizlarning ertalabki odatlari va turmush

¹ Smith, John. The History of British Cuisine: From Medieval to Modern Times. London: Oxford University, 2019.

² Johnson, Emily. The Influence of Social and Economic Factors on British Cuisine. Cambridge: Cambridge University Press, 2020.

³ Brown, Thomas. The Evolution of British Cuisine: From Roast Beef to Fish and Chips. London: Routledge, 2018.

⁴ Adams, Richard. The Semantics of British Culinary Terms and Their Cultural Implications. New York: Palgrave Macmillan, 2021.

tarzini ifodalovchi boshqa bir mashhur taomdir. Full English breakfast an'anaviy tarzda barmoq o'lchamida qovurilgan go'sht, non, tuxum, pishirilgan fasol va qovurilgan pomidorlardan iborat. Bu taomning semantik jihati inglizlarning ertalabki ovqatni ko'p va qoniqarli qilishga bo'lgan ehtiyojini aks ettiradi.

Regional ingliz taomlari va ularning lingvokulturologik tahlili. Ingliz tilidagi milliy taomlarning regionlarga bo'lgan farqi juda katta. Har bir mintaqa o'zining o'ziga xos taomlarini yaratgan va ularning nomlari va pishirish usullari o'z mintaqasining tarixiy va ijtimoiy xususiyatlarini aks ettiradi. Shropshire va Somerset: Bu Angliyaning g'arbiy hamda janubiy-g'arbiy qismidagi hududlar o'zining "clotted cream" va "scones" (skon) kabi mashhur nonushta taomlari bilan ajralib turadi. "Clotted cream" (og'ir qaymoq) va "scones" bu hududlarda ko'plab jamiyat yig'ilishlarida iste'mol qilinadi va inglizlarning qaymoqli, shirin ovqatlarga bo'lgan qiziqishini aks ettiradi. Bu taomlar inglizlarning **mehmondo'stligini** va qisqa vaqt ichida tayyorlanadigan oddiy, lekin mazali taomlarga bo'lgan ehtiyojini ko'rsatadi. Klyu: Klyu taomi, masalan, "Klyu pudding", o'zining an'anaviy ingliz pishiriqlari bilan mashhur. Klyu, Oksford va boshqa yuqori darajadagi ta'lim muassasalari bilan tanilgan hudud sifatida, o'zining pishiriq va salatlarini bilan mashhurdir. Bu taomlar **o'rta va yuqori sinf jamiyatini ifodalovchi** elementlardir.

O'zbek xalqi milliy taomlari. "O'zbek tilida 'milliy taom' realiyalarining tarixi va regional lingvokulturologik tahlili" mavzusi o'zbek milliy taomlari, ularning til va madaniyatdagi o'rni, shuningdek, turli hududlarda ularning lingvistik va madaniy xususiyatlari bilan bog'liq. Bu sohada olib boriladigan tadqiqotlar nafaqat o'zbek xalqining gastronomik an'analari, balki ularning tilida va madaniyatida mavjud bo'lgan o'ziga xos tushunchalar va ma'lumotlarni ham o'rganishga yo'naltirilgan. "O'zbek tilida 'milliy taom' atamasi nafaqat gastronomik, balki madaniy va lingvistik realiyalarni ham aks ettiradi, chunki har bir milliy taomning tarkibi, tayyorlanish usuli va nomlanishi o'z xalqining tarixi, madaniyati va qadriyatlarini o'zida mujassam etadi"⁵.

⁵ Odilova, Gulnoza. "O'zbek tilida 'milliy taom'". O'zbek tilshunosligi va madaniyati: Yangi yondashuvlar. 2021.

O'zbek milliy taomlari tarixiy, ijtimoiy va madaniy omillar bilan bog'liq. O'zbek xalqining tarixidagi turli davrlar, masalan, Markaziy Osiyodagi qadimiy davlatlar, Islom madaniyati, turkiy xalqlarning ta'siri kabi omillar, o'zbek oshxonasining shakllanishiga katta ta'sir ko'rsatgan. Masalan, **palov (osh), manti, somsa, lag'mon** va boshqa ko'plab taomlar o'zbeklar uchun nafaqat ovqatlanish vositasi, balki jamiyatda o'zaro muloqot va turli madaniy an'analarning ifodasi sifatida ham ahamiyatga ega. "Masalan, palov (osh), manti, somsa, lag'mon va boshqa ko'plab taomlar o'zbeklar uchun nafaqat ovqatlanish vositasi, balki jamiyatda o'zaro muloqot va turli madaniy an'analarning ifodasi sifatida ham ahamiyatga ega"⁶.

Har bir taomning tayyorlanishida o'ziga xos tarixiy va madaniy elementlar mujassam bo'lgan. Milliy taomlar kontekstini regional lingvokulturologik tahlilga tortar ekanmiz, O'zbekistonning turli hududlarida milliy taomlar qanday farqlanishi va ularning nomlanishidagi o'ziga xosliklar ham juda qiziqarli ekanligi aniqlandi. Masalan:

- **Toshkent:** Toshkent oshxonasi ko'pincha shaharning xalqaro va ko'p madaniyatli ta'siridan shakllangan. Bu erda ko'proq shahar an'analari va turli etnik guruhlarining oshxonasidan elementlar mavjud.

- **Samarqand va Buxoro:** Bu hududlarda taomlar o'zining an'anaviyligi va qadimiyligi bilan ajralib turadi. Samarqand palovi yoki Buxoro lag'moni kabi taomlar o'ziga xos uslubda tayyorlanadi.

- **Farg'ona vodiysi:** Bu yerda ko'proq xususiy va o'ziga xos taomlar mavjud. Manti va somsa bu hududda o'ziga xos tayyorlanish usullari bilan mashhur.

- **Qashqadaryo va Surxondaryo:** Bu mintaqalarda ham o'ziga xos taomlar mavjud. Masalan, **qovurma** yoki **somsa** (qovoqli somsa) kabi o'ziga xos turlarni uchratish mumkin.

Lingvistik jihatdan, milliy taomlar nomlari o'zbek tilining leksik tarkibida katta o'rin tutadi. Ba'zi taomlarning nomlari mintaqaviy farqlarga ega bo'lishi mumkin. Masalan, "osh" so'zi O'zbekistonning barcha hududlarida keng tarqalgan _____

⁶ Odilova, Gulnoza. O'zbek tilida 'milliy taom'. Tashkent: Fan, 2021.

bo'lsa-da, ba'zi hududlarda bu taomni "palov" deb ataladi. o'zbek xalqining tilida va madaniyatida o'ziga xos bo'lgan elementi ochib beradi. Masalan, o'zbek tilidagi "osh" va rus tilidagi "плов" atamalari bir-biriga yaqin bo'lsa-da, ularning madaniy konteksti va tayyorlanish usullari farq qilishi mumkin. Yana bir misol: "somsa" va "samsa" nomlari o'rtasida farq bor — birinchi so'z Toshkent va boshqa shaharlarda keng tarqalgan bo'lsa, ikkinchisi, asosan, qishloq hududlarida ishlatiladi.

"Somsa va samsa nomlari o'rtasida farq bor — birinchi so'z Toshkent va boshqa shaharlarda keng tarqalgan bo'lsa, ikkinchisi, asosan, qishloq hududlarida ishlatiladi⁷.

Bundan tashqari, turli viloyatlardan Toshkentga kegan do'stlarimiz bilan bo'lgan so'rovnomatadqiqidan ma'lum bo'ldiki, ba'zi taomlar uchun mintaqaviy qo'shimchalar yoki nomlanishlar bo'lishi mumkin. Masalan, "manti"ning turlari — ba'zi hududlarda "qatlama manti" deb ataladi, boshqalarda esa "qovurilgan manti" deb nomlanadi. Vodiyliliklar esa "xonim"ni "o'rama manti" deb ataydilar. "Bugun yupqa pishirishim kerak", "Norin tayyorladim" degan nutq egasi katta ehtimol bilan regional jihatdan Toshkentlik bo'lsa, madaniyat jihatdan bu tansiq taomlar muayyan tadbir uchun tayyorlanganligini ham tahmin qilish mumkin. Shuningdek, Xorazm ahliga tegishli "tuhumbarak" yoki "itjon" taomlari nomlari ham bunga misol bo'la oladi.

Xulosa. Milliy taomlar, shuningdek, ingliz jamiyatining turli sinf va hududlaridagi madaniy farqlarni aks ettirib, inglizlar uchun milliy birlik va ijtimoiy aloqalarni mustahkamlovchi muhim omil bo'lib xizmat qilishi aniqlandi. "Milliy taom" realiyalarining tarixi va regional lingvokulturologik tahlili, nafaqat o'zbek tilining madaniy boyligini, balki o'zbek xalqining tarixini va uning turli hududlaridagi madaniy farqlarni ham tushunishga yordam beradi. Har bir hudud o'zining taomlarini nafaqat gastronomik jihatdan, balki lingvistik va madaniy jihatdan ham o'ziga xos qilib, til va madaniyatni ifodalashi oydinlashdi.

FOYDALANIGAN ADABIYOTLAR

1. Odilova, Gulnoza. O'zbek tilida 'milliy taom'. Tashkent: Fan, 2021.
2. Rahmonov, Sh. O'zbek oshxonasining tarixi va madaniyati. Toshkent: O'zbekiston, 2019.
3. Kamilov, A. O'zbek xalqining gastronomik merosi. Toshkent: Akademiya, 2020.
4. Mirzaeva, M. Milliy taomlar va ularning madaniy o'rni. Buxoro: Buxoro universiteti nashriyoti, 2018.
5. Tohir, I. O'zbek tilidagi gastronomik terminlar: tarixi va rivoji. Samarqand: Samarqand universiteti, 2022.
6. Hale K. History and Geography of British National Dishes. – Manchester: Manchester University Press, 2018. – 276 p.
- Foster S. Connection of English Food Names with Historical Figures. – London: Bloomsbury Academic, 2015. – 208 p.
7. Martin J. Lexical Structure of English Food Names. – Cambridge: Cambridge University Press, 2017. – 234 p.

- Parker T. Compound Food Names in English. – Oxford: Oxford University Press, 2016. – 248 p.
8. Collins A. Phrase-Form Food Names in English. – London: Routledge, 2018. – 186 p.
 9. Green P. Food Name Phraseologisms in English. – Manchester: Manchester University Press, 2015. – 214 p.
 10. Harrison S. British Tea Culture. – Oxford: Oxford University Press, 2015. – 186 p.
 11. Murphy C. British Christmas Festival Dishes. – London: Thames & Hudson, 2018. – 212 p.
 12. Allen N. The Influence of Christianity on English Dishes. – Cambridge: Cambridge University Press, 2017. – 246 p.

СЎЗ САНЪАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА
INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Тадқиқот город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; E-mail: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; E-mail: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000